

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

# לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שופטים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כט

(תרגום הפשוט)



יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

לעילוי נשמת

מרת דאברושע ע"ה

בת הרה"ח הת' ר' מנחם מענדל

ומרת לאה ע"ה

נקטפה בדמי ימיי ח' אלול, ה'תשל"א

ת' נ' צ' ב' ה'



היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!  
להקדשות ולפרטים נוספים:  
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)  
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner  
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geulah!!!*  
To Dedicate This Publication  
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones  
For More Info. Call:  
(718) 753-6844 or (323) 934-7095  
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:  
<http://www.torah4blind.org>  
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:  
<http://www.torah4blind.org>

# להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלילה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

**חדש** לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

הקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

## א. מדוע לא מציין הרמב"ם את מספר המצוות שמדברי סופרים?

לאחר שהרמב"ם מונה במפורט את כל המצוות בהקדמה לספרו 'יד החזקה', הוא ממשיך: „אלה הם תרי"ג מצוות שנאמרו לו למשה בסיני הן וכללותיהן ופרטותיהן כו', ויש מצוות אחרות שנתחדשו אחר מתן תורה וקבעו אותם נביאים וחכמים ופשטו בכל ישראל, כגון מקרא מגילה ונר חנוכה ותענית תשעה באב ועירובין וידיים כו', כל אלו המצוות שנתחדשו חייבים אנו לקבלם ולשמרם שנאמר<sup>1</sup> לא תסור מן הדבר וכו'".

וצריך ביאור: כל מה שהרמב"ם כותב הינו בתכלית הדייק, וכאשר הוא מביא בחיבורו כמה ענינים הוא מסכם<sup>2</sup> ומפרט אותם – כפי שמצינו זאת לכל לראש בנוגע לכללות חיבורו: אין הוא מסתפק בדבריו בהקדמה<sup>3</sup>, וראייתו לחלק חיבור זה הלכות הלכות ככל ענין וענין, ואחלק ההלכות לפרקים שבאותו ענין וכל פרק ופרק אחלק אותו להלכות קטנות כדי שיהיו סדורים על פה", אלא הוא מונה וסופר אותם (לאחר מניית המצוות), וראייתו לחלק חיבור זה לארבעה עשר ספרים". והוא מבאר את תוכנו של כל ספר ושמו וכמה הלכות מכיל כל ספר (כמו בספר המדע: „הלכותיו חמש וזה סידורן הלכות .. תשובה")<sup>4</sup>.

ובדומה לכך בנוגע למנין המצוות: כשם שהוא מדייק לציין את המספר הכללי של כל מצוות התורה (כמו בסוף ההקדמה – לפני מנין המצוות), ומנין מצוות התורה הנוהגות לדורות שש מאות ושלוש עשרה מצוות, מהם מצוות עשה מאתיים ארבעים ושמונה סימן להם כו',

ומהם מצוות לא-תעשה שלוש מאות וששים וחמש כו', והוא חוזר וכופל זאת בכמה מקומות – כך הוא מונה<sup>5</sup> בראש כל „הלכה" את המספר הכללי של המצוות שבה וגם מספר מפורט של מצוות עשה ולא-תעשה שבהלכה זו. ולדוגמא – הלכות יסודי התורה: „יש בכללן עשר מצוות, שש מצוות עשה, וארבעה מצוות לא תעשה (וממשיך) וזה פרטן כו'"; והוא חוזר ומסכם בסיום כל אחד מארבעה-עשר ספריו – את המספר הכללי והפרטי של המצוות שבו (ולדוגמא בסוף ספר המדע: „נמצאו כל המצוות הנכללות בספר זה חמש ושבעים, שש עשרה מהם מצוות עשה, ותשע וחמישים מצוות לא תעשה").

ועל פי כל זה נדרש ביאור – מדוע לא מציין כאן הרמב"ם – וגם לא מצינו שהרמב"ם יציין זאת במקום כלשהו בספרו – את המספר של המצוות שהם מדברי סופרים?<sup>6</sup>

## ב. דחיית התירוץ שמדובר ב„אלפים רבים" של מצוות

בספר המצוות<sup>7</sup> אומר הרמב"ם (בשאלתו על דעת „בעל הלכות גדולות" המונה מצוות מסוימות דרבנן במנין המצוות): „אם נמנה כל 'עשה' דרבנן וכל 'לא תעשה' דרבנן – יהיה זה עולה לאלפים רבים".

אך לא ניתן לומר שמטעם זה לא מציין הרמב"ם את מספר המצוות דרבנן, כי:

(א) אדרבה, מכיוון שהמספר כה גדול, הרי נחוץ יותר לציין את מספרם, שכן הדבר מסייע לדעת ולזכור<sup>8</sup> את כולן (יתירה מזו: על פי דברי הרמב"ם<sup>9</sup> לגבי תרי"ג המצוות, מדוע הוא מפרט ומונה אותם בכל הלכה והלכה – כדי

(1) פרשתנו יו, יא. וצ"ע שלא הוכיח הרמב"ם כאן גם העשה שבזה – אף שהביא והדגיש בכ"מ. ראה לקמן בפנים ס"ג.  
 (2) ראה יד מלאכי כללי הרמב"ם את לד.  
 (3) בסוף הקדמתו לספר היד – לפני מנין המצוות. ועד"ו בהקדמתו לספר המצוות.  
 (4) ועד"ו כתב בסוף הקדמתו (אחרי שמפרט כל הי"ד ספרים והמצוות שבהם): ונמצאו כל ההלכות של ארבעה עשר ספרים אלו שמונים ועשר הלכות.  
 אבל מ"ש בסוף כמה ספרים – מספר כל הפרקים שבכל הלכה וסכום הכולל שבכל הספר – צ"ע אם הוא מהרמב"ם (ראה לקו"ש חכ"ז ע' 231\*2 שבוה"ג להערה 26).  
 (5) ולהעיר דכפי הנראה מכמה כתי"ו ודפוסים וכן מצילום כ"ק דהרמב"ם (נדפס ברמב"ם הוצאת שולזינגער בסופו) חזר וכתב כל ההלכות שבכל ספר – בריש כל ספר. וכל מנין המצוות על סדר ההלכות – בריש כל הלכה והלכה.  
 (6) ע"ד שמנאום בכמה ספרים – ראה לקמן הערה 12, 46.  
 (7) שורש א בסופו.  
 (8) ראה יד מלאכי שם. ובאגרת תחיה"מ להרמב"ם קרוב לתחלתו: וכללנו במספר ואמרנו שהם עשרים וארבעה מיראתנו שזא יחסר אחד מן המצוות מן המספר אחד ויאמר האומר שלא זכרנו אותן.  
 (9) בהקדמתו לספר המצוות.

אותו או גזרו, ואמר<sup>13</sup> לא תסור<sup>13</sup>, וכאריכות דבריו בענין זה בתחילת הלכות ממרים.

הרמב"מ<sup>14</sup> משיג על כך ומקשה כמה וכמה קושיות על דברי הרמב"ם, וביניהן: אם על כל מצוה שמדברי סופרים קיים 'לאו' ו'עשה' מהתורה, היה צריך להחמיר בכל הענינים מדרבנן, להיותם חיובים מן התורה – ומדוע ישנם כמה הבדלים בהלכה בין מצוה דאורייתא ומצוה מדברי סופרים?

אחד מהתירושים בזה במפרשים<sup>15</sup>: לדעת הרמב"ם, באי-קיום מצוה דרבנן או בעבירה על איסור מדברי סופרים – לא עוברים על מצוה, על פי התורה אשר יורוך" או על הלאו של "לא תסור", כי אם, רק במקרה בו האדם לא מקבל את המצוה או את האיסור דרבנן, כלומר, כאשר אין הוא מודה בדברי חכמים.

זאת אומרת: המצוה, על פי התורה אשר יורוך" והלאו, "לא תסור" אינו על עצם עשיית או אי-עשיית מה שתיקנו חכמים, אלא<sup>16</sup> המצוה היא, לשמוע מכל בית דין הגדול שיעמדו להם לישראל<sup>17</sup> – חיוב לציית לדברי חכמים.

וכפי שמסביר הרמב"ם<sup>18</sup> את נוסח הברכה "אשר קדשנו במצוותיו וצונו" הנאמר גם על קיום מצוות דרבנן: "והיכן ציונו בתורה? שכתוב בה<sup>1</sup> אשר יאמרו לך תעשה, נמצא ענין הדברים והצען (=פירושן) כך הוא, "אשר קדשנו במצוותיו" שציוה בהן לשמוע מאלו שציונו להדליק נר של חנוכה או לקרות את המגילה וכן שאר כל המצוות שמדברי סופרים". מהאמור עולה<sup>19</sup>, כי המצוות דרבנן אינן

"להשמר שלא יעדר ממנו דבר שלא אדבר בו, ובזכרי כל המצוות במספר הייתי בטוח מזה" – הרי טעם זה שייך ונחוץ גם (ואף יותר) לגבי המצוות דרבנן).

(ב) ועיקר: השאלה מדוע הרמב"ם אינו מונה אותן, היא אודות המצוות דרבנן בכללותן, בדומה לצורה בה הרמב"ם מונה אותן כאן – "כגון מקרא מגילה ונר חנוכה ותענית תשעה באב ועירובין וידיים", ולא בנוגע לפרטיהם. ועוד ועיקר – השאלה מתייחסת לסוג מסויים ב, דברי סופרים" עצמן: ביחס למצוות שהם חידשו ותיקנו – ולא בקשר לגזירות ולסייגים שהם הוסיפו והכניסו בתוך המצוות דאורייתא, או מנהגים וכיוצא בזה<sup>10</sup>;

וסוג זה של מצוות מדברי סופרים הוא הרי במספר מוגבל ומועט. ובכמה מקומות<sup>11</sup> אכן נמנות שבע מצוות דרבנן – ותו לא<sup>12</sup>.

### ג. מצוות דרבנן נכללות במצוות התורה לשמוע בקול חכמים

לכאורה היה ניתן לבאר זאת על פי דברי הרמב"ם עצמו:

הרמב"ם אומר כי "כל מה שציונו חכמים לעשותו וכל מה שהזהירונו ממנו כבר ציוה .. לעשותו והוא אמרו, "על פי התורה אשר יורוך... והזהירונו יתברך מעבור דבר מכל מה שתיקנו

(10) ראה רמב"ם ריש הל' ממרים.

(11) של"ה שטו, סע"א בשם "קדמונים". כתר תורה (לר"ד וישאל) הובא בתורת העולה להרמ"א ח"ג פל"ה. וראה בפרטיות בהנסמן בסה"מ תש"ח ע' 165. לקו"ש חכ"א ע' 401 ואילך. אמנם הכלל המבואר שם (מספר, מצות השם") דאין נכנסין במנין אלא אלו שתקנו חז"ל לברך עליהם ושאלן להם עיקר מן התורה (ושהן בקום ועשה) – לא יתכן לומר על כל אלו שהרמב"ם מונה כאן, כי, תענית ת"ב" אין מברכין עליו ואינו בקום ועשה.

ולהעיר דבהל' ברכות (פי"א ה"ג – דלקמן בפנים ס"ג) הוכיח בהמצות שהן מדי"ם, גם הדלקת נר בשבת. ואכ"מ.

(12) ובסמ"ג (ח"ב) בסוף רמזי מ"ע כתב: אחרי כן בארנו חזמש מצות מדי"ם והם כו'.

ולהעיר מ"ש בסוף חלק המ"ע, אחרי שסיימנו מ"ע של תורה נחל לבאר מ"ע שהם מדי"ם .. והם חזמש מצות\* – אף שלדעתו ישנם עוד, וכמו שממשיך שם, וכבר בארנו מצות נטילת ידים שהיא מדי"ם. וידוע שבכלל – הסמ"ג הלך בעקבות הרמב"ם (יד מלאכי כללי הרמב"ם כו' הסמ"ג אות מו).

(\* וראה לקמן שם שבריש כל מצוה (אחרי מצוה הא) מצוין מספרה המצוה השנית. המצוה השלישית כו'.

### לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א  
ר' יקותיאל מנחם ע"ה  
ב"ר שרגא שליט"א

### ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו  
לכ"ק אדמו"ר מה"מ  
משגיח ומשפיע  
בישיבת תומכי תמימים  
ליובאוויטש המרכזית 770  
ניהל הבית חב"ד  
בנמלי התעופה

ובחברת "אל על" במיוחד  
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י  
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"  
נואם קבוע בסיימי הרמב"ם ב-770  
והדפיסם ב"תקות מנחם"  
ניהל "ועד המחנכים"  
פעל במרץ בעניני שלימות הארץ  
ראש מטה שירה וזמרה  
לקבלת פני משיח צדקנו  
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם  
השאיר דור ישרים יבורך  
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

### נקטף בתאונת דרכים

ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"  
י"ב תמוז ה'תשע"ה

### ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

\*

### נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

(13) לשון הרמב"ם בסה"מ שורש א. וראה גם לשונו בהקדמת היד – הובא בתחילת השיחה. סה"מ צ ומנין המצות שבריש ס' היד – מ"ד קעד ומל"ת שיב.

(14) בהשגותיו לשרשים שם. וראה גם חינוך מצוה תצו.

(15) ראה בהבא לקמן אנציקלופדי' תלמודית ערך דברי סופרים ס"ד. וש"נ. שד"ח כללים מערכת אל"ף ס' שצט, מערכת למ"ד כלל וא"ו. וש"נ. ובכ"מ.

(16) ראה גם צפע"ג על הרמב"ם כאן. ובמכתבי תורה מכתב רכה בתחלתו.

(17) ל' הרמב"ם במנין המצות שבריש ס' היד מ"ע קעד. ובהמצות שבריש הל' ממרים כתב, לעשות על פי התורה שאמרו לנו ב"ד הגדול. ובסה"מ צ כתב (וכ"ה בחינוך מצוה תצוה) ב' הענינים: לשמוע .. ולעשות. ואכ"מ.

(18) הל' ברכות פי"א ה"ג. וראה שם פי"ו ה"ב.

(19) ראה צפע"ג שבהערה 16. וביאר עפ"ז הא ד, ירושלמי סוכה פ"ג על הל' דסוכה דף מ"ו (ע"א) על מצות זקנים ר"ל. דנוסח הברכה כך הוא דלא כרש"י (סוכה שם ד"ה מכאן ואילך).

נחלקות ונמנות כמצוות נבדלות, אלא כולן נכללות במצוה אחת – „לשמוע...”, ו„לא תסור”.

יתירה מזו אומרים המפרשים<sup>20</sup>: כשם שאיסורי דרבנן (לכמה דיעות<sup>20\*</sup>) הינם רק „איסורי גברא”<sup>21</sup> אך לא „איסורי הפצא”, כך גם הדבר לגבי מצוות דרבנן: הם לא „הפצא”, אלא רק חיוב על „הגברא”.

ועל פי זה יש לומר, שלכן לא מציין הרמב”ם את מספר המצוות דרבנן, שבע מצוות וכיוצא בזה, כדי להדגיש ענין זה עצמו: במצוות דרבנן אין מבדילים כל אחת כמצוה נוספת בפני עצמה, ולא חל שם „מצוה”<sup>22</sup> על כל מצוה מדברי סופרים לחוד, מכיוון שכל המצוות נכללות במצוה אחת – לציית לרבנן ו„לא תסור” מדבריהם.

וכמו, להבדיל, בנוגע לציית להוראות הרופא (שזהו ציווי השולחן-ערוך), שחייבים לקיימם משום הציווי „ונשמרתם מאוד לנפשותיכם”<sup>23</sup> – שלא מחשיבים בתור (קיום) „מצוה” בפני-עצמה כל מעשה, פעולה וזהירות שדורש הרופא.

ודוגמה חזקה יותר – הדבר דומה לקיום הפרטים של מצות כיבוד אב ואם<sup>24</sup>. וכיוצא בזה.

#### ד. הפירוש אינו מתאים כהסבר לדברי הרמב”ם כאן

אך לא ניתן לתרץ כך, כי:

[נוסף על זה שלא מסתבר לומר, כי הרמב”ם ישנה מדרכו וסדרו בכל הספר כולו (שהוא סופר ומונה את פרטי הדברים והענינים, ומציין גם את סכומם הכולל) – רק בכדי לרמז על הענין הנ”ל (ובפרט שזהו ענין עיקרי שהיה עליו לומר בפירושו<sup>25</sup> במקום

(20) ראה אתון דאורייתא כלל יו”ד.

(20\*) ראה השק”ט באתון דאורייתא שם. בית האוצר מערכת א’ כלל קכב. ובכ”מ

(21) וצ”ע ג’ אך ליישב עפ”י מ”כ בתניא רפ”ח, ואפילו הוא איסור דרבנן. ועד”ז בכ”מ. – וראה שיחות אה”ש (ושלאח”ז) תשל”ו. ועוד.

(22) ראה דברי המג”א לסה”צ שם בתחלתו.

(23) ואתחנן ד, טו.

(24) ראה קנאת סופרים לסה”צ שם שורש א (ט, ב) במה שהשיב על א’ מהשגות הרמב”ן.

(25) אף שבכלל אין דרכו להביא חידושים בספרו (יד,

כלשהו בספרו) – הרי]

(א) עצם ההנחה שבמצוות ואיסורים דרבנן (לדעת הרמב”ם) המצוה היא לא על המעשה עצמו אלא על שמיעת דברי חכמים, צריכה עיון גדול – וכמוכח גם מכך שלא כולם מפרשים כך בדעת הרמב”ם<sup>26</sup> –

ואין זה דומה כלל להוראות הרופא הנ”ל, שסוף-סוף הם כשלעצמם אינם דברי תורה<sup>27</sup>, לעומת זאת תקנות ומצוות דרבנן הינם (בכללות כל אחת מהן) חלק מהלכות ודברי תורה; ומכיוון שהם חלק (ועיקר<sup>28</sup>) מהתורה שבעל-פה, מובן שגם קיומן – כמו למשל קיום מצות מקרא מגילה – נחשב גם הוא מעשה של מצוה<sup>29</sup> על פי תורה (מדאורייתא), ולא רק כקיום של הציווי (הכללי) לשמוע דברי חכמים.

(ב) על כל פנים, לא ניתן לומר שכוונת הרמב”ם כאן היא להדגיש ענין זה במצוות דרבנן, שהרי, הרמב”ם ממשיך ומבהיר מדוע מצוות אלו „אינם תוספת על מצוות התורה”

[וזה לשונו: „אם הוסיפו בית דין... דרך תקנה או דרך הוראה... אין זו תוספת, שהרי לא אמרו שהקדוש-ברוך-הוא ציוה לעשות עירוב או לקרות מגילה כו’, ואילו אמרו כן היו מוסיפין על התורה, אלא כך אנו אומרים, שהנביאים עם בית דין תיקנום וציוו לקרות המגילה בעונתה כדי כו”<sup>30</sup>].

ואילו מקבלים את התירוץ האמור, הרי אין כאן קושיא מלכתחילה: הרמב”ם עצמו הרי מדגיש, באי ציון מספר המצוות מדרבנן, שמצוות אלו אינן נחשבות כמצוות בפני עצמן, אלא כולן מצוה כללית אחת מהתורה, לציית

מלאכי כללי הרמב”ם אות ה’.

אבל נדו”ז ה”ז הסברה עיקרית.

(26) ראה אנציקלופד’ תלמודית שם.

(27) ומשתנים מזמן לזמן ואפילו ממקום למקום.

(28) ראה לשון הרמב”ם ריש הל’ ממרים.

(29) ראה דרשות הר”ן דרוש ז. וכן בדרוש ה’ נוסחא ב (הובא גם באוה”ת שה”ש כרך ב ע’ תסג. רד”ה מאי מברך בשה”מ פר”ת: ה”ש”ת). וכ”ה לפי הכנת הרמב”ן בדברי הרמב”ם.

(30) ובהל’ ממרים (פ”ב ה”ט) מתרץ בנוגע לגזירות ב”ד – ראה ראב”ד וג”כ הרמב”ם שם, וכאן מתרץ ומבאר בנוגע לתקנות, היינו (בעיקר) מצות עשה מד”ם. ולהעיר מסיום לשונו כאן, ועד”ז היא כל מצוה שהיא מדברי סופרים בין עשה בין לא תעשה. כן להעיר דשם מדייק, „שלא להוסיף על דברי תורה ולא לגרוע מהן... בין בתורה שבכתב בין בתורה שבע”פ”, ואילו כאן מדייק, ואינם תוספת על מצות התורה: „לא להוסיפה למצוות התורה”. ואכ”מ. וראה לקמן הערה 33.

– ועפ”ז ישנו גם מענה על השאלה ששואלים על כך שמדברים לאחרונה שהגאולה באה תיכף ומיד ממש – לכאורה: כיצד זה יכול לעבור ולהצליח בצורה חלקה כל כך; כיצד יגיבו בני הבית על זה, ומה יאמר העולם על כך?! והמענה הוא, שאילו עניני הגאולה היו חידוש, אולי הי’ מקום לשאלה; אבל היות והגאולה אינה חידוש דבר, אלא כל עניני הגאולה התחילו כבר („כבתחלה”) וכבר נמשכו ונתקבלו בעולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי’ „ויועצך כבתחלה”) – לא יהי’ פלא כאשר הגאולה באה תיכף ומיד ממש!



ברכותיו אצל נשיא דורנו – הרי „אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון“, עי"ז ש„יאמר דברים העתידיים להיות בעולם ויאמנו דבריו“<sup>21</sup> (כפי שראו זאת אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר),

ויתירה מזו: „נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – כפי שהוא בנוגע לנשיא דורנו, ונמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה“<sup>22</sup>; וצריכים לציית לו תיכף ומיד עוד „קודם שיעשה אות“, ו„אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר<sup>23</sup> לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו“<sup>22</sup>, כיון שמאמינים בדברי הנביא, לא משום שאלו דבריו של הנביא, אלא משום שאלו דברי הקב"ה ע"י נביא זה!

... ישנה ההוראה כנ"ל, שצריכים לפרסם לכל אנשי הדור, שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועצך" ונביא הדור, שיורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני" וכל האנשים דורך זה, בכל עניני תורה ומצוות, ובנוגע לחיי והנהגת היום יום הכללית, גם ב"בכל דרכך (דעהו)" ו"כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"<sup>24</sup>,

עד – הנבואה העיקרית – הנבואה<sup>25</sup> ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש „הנה זה (משיח) בא“<sup>26</sup>.

... וע"י הקבלה וקיום ההוראות ד"שופטיך" ו"יועצך" שבדורנו – נעשה עי"ז גופא מעין והתחלת קיום התפלה<sup>27</sup> „השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלימה, במכ"ש מ"סוף מעשה במחשבה תחלה"<sup>28</sup>, עאכו"כ שזה כבר גם בדיבור („ניב שפתיים“, ענין הנבואה), כנהוג לאחרונה לבטא את הדברים בדיבור, כולל ובמיוחד – שהנה הנה באה הגאולה.

לחכמים ולא לסור מדבריהם – ואם כן מובן בפשטות שלא יעלה על הדעת שהדבר מהווה הוספה במספר המצוות<sup>31</sup>, ובמילא אין צורך לתרץ כיצד „אינם תוספת על מצוות התורה“, ואין זה בסתירה לנאמר „לא<sup>32</sup> תוסף עליו“<sup>33</sup>.

ועל כרחק צריך לומר, כי מזה גופא שהרמב"ם זקוק להבהיר כאן תיכף מדוע „אינם תוספת על מצוות התורה“ – מוכח כי, אדרבה: תוכן דבריו כאן אודות המצוות דרבנן משמעם, שהם (לא קיום של אחת ממצוות התורה – שמיעת דברי חכמים, אלא להיפך): מצוות נוספות (בדומה למצוות התורה), שכל מצוה מחייבים לקיימה – חיוב על פי תורה.

וכמוכח גם מדיוק לשונו „אלה הם תרי"ג מצוות .. ויש מצוות אחרות שנתחדשו אחר מתן תורה .. ויש לכל מצוה ומצוה מאלו פירושי ודקדוקין .. כל אלו המצוות שנתחדשו חייבים אנו לקבלם ולשמרם...“ זאת אומרת: אין אלה רק פרטים הכלולים במצוות התורה, לא תסור“, אלא ממש במצוות<sup>34</sup> נוספות ומיוחדות, זהות בסוגן וגדרן לתרי"ג מצוות התורה שנמנו קודם, אלא שהם „נתחדשו אחר מתן תורה כו“. ולכן נדרש מיד להבהיר, כיצד בכל זאת „אינם תוספת על מצוות התורה“.

וחזרת הקושיא למקומה: מדוע לא מציין הרמב"ם את מספרם של אותם „מצוות אחרות שנתחדשו“<sup>35</sup>?

(31) ועיין אגה"ק סכ"ט (קג, סע"א): והנה ה' מצות דרבנן אינן נחשבות מצוות בפני עצמן שהרי כבר נאמר לא תוסף אלא הן יוצאות ונמשכות ממצוות התורה וכלולות בהן במספר תרי"ג. ראה יג, א.

(32) להעיר מהשגת הראב"ד הל' ממרים שם לגבי סייגים וגזירות – וראה רדב"ז שם. מנ"ח מצוה תנן בתחלתה (גב, רע"א). ועיין בהמשך הדברים במנ"ח שם, כמה מצוות שהוסיפו חז"ל כגון גר תנוכה ונטי" וכדומה שהם דברים חדשים ולא הוסיפו במצוות התורה נראה דודאי לא שייך בית" כי התורה נתנה רשות לחכמים לתקן תקנות הן ביום ועשה כו' ולא ראינו בדברי הראשונים שהי' זה בכלל זה ויתרצו הדברים כי הלא הוא אינו אלא כו". וצ"ע שכתבתי נעלם ממנו לפי שעה – דברי הרמב"ם כאן בסוף מנין המצוות!

(34) ועפ"י יומתקן זה שהרמב"ם כאן מקדים מקרא מגילה ונר תנוכה ל"עירובין וידים", אף ש"עירובין וידים" הם מתקנות שלמה וב"ד (עירובין כא, א. רמב"ם הל' עירובין פ"א ה"ב ואילך. הל' אבות הטומאות פ"ח ה"ח) – לפני תיקון מקרא מגילה כו'.

– כי במגילה ותנוכה מודגש יותר דהוי, מצוות בפני עצמן" – ראה חדא"ג מהרש"א מגילה יד, א ד"ה חוץ.

(35) וכמ"ב, במנין המצוות על סדר הרמב"ם בסוף ספר שופטים, נמצאו כל המצוות של תורה הנכללות בספר זה חמש

**ה. למצוות דרבנן – אכן אין מספר קבוע!**

ויש לומר הביאור בזה: בכך שהרמב"ם מדייק וחוזר ומונה כאן את מספר המצוות דאורייתא –

[הן בתחילת דבריו „אלה הם תרי"ג מצוות כו“, והן בהמשך דבריו כאשר הוא מסביר, כנ"ל, כיצד מצוות דרבנן „אינם תוספת על מצוות התורה, ועל מה הזהירה תורה לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו? שלא יהא נביא רשאי לחדש דבר ולומר שהקדוש-ברוך-הוא צוהו במצוה זו להוסיפה למצוות התורה או לחסר אחת מאלו השם מאות ושלשה עשרה מצוות“],

ואינו מציין מספר במצוות שמדברי סופרים – בזה גופא בא לידי ביטוי ההבדל בין המצוות של התורה והמצוות מדרבנן:

המצוות דאורייתא הינן במנין ומספר מסויים וקבוע – ונצטוו „לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו“, ובלשון הרמב"ם<sup>36</sup> „דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת, שנאמר<sup>37</sup> את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרון לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו“.

לעומת זאת מצוות דרבנן הינן, כלשון הרמב"ם „מצוות שנתחדשו“, מצוות אותן חכמים חידשו בכח התורה, כ"די לחוק הדת ולתקן העולם (כדברי הרמב"ם בהלכות ממרים)<sup>38</sup>.

כלומר: מצוות אלה הינן – היפך ממספר קבוע. ובמילא, אין הרמב"ם יכול לציין מספר ביחס למצוות דרבנן, שכן מספר קבוע אפשרי רק במצוות דאורייתא, לא במצוות דרבנן.

**ו. ייתכן גם הוספת מצוות חדשות מדרבנן בפועל**

יתירה מזו: מכיוון שמוטל על חכמים חיוב

ושלשים י"ט מהם .. ויש בו ג' מצוות מדברי סופרים, והיינו הל' עירובין (דכ' שם בתחלת ההלכות, „מצוות עשה אחת והיא מד"ס ואינה מן המנין“) והל' מגילה ותנוכה (דב' בריש ההלכות „יש בכללן ב' מצוות עשה מדברי סופרים ואינם מן המנין“).

(36) הל' יסוה"ת רפ"ט (וראה שם בהמשך ההלכה). וראה הל' מעשה הקרבנות ספ"ב. הל' מלכים פ"א סה"ג.

(37) פ' ראה שם (ושם: תשמרון). (38) פ"א ה"ב.



לעשות סייג לתורה (ובלשון הרמב"ם<sup>39</sup>) „לפי מה שהשענה צריכה” – יתכן שתגיע „שעה” בה יידרש להוסיף עוד גזירות ותקנות ומנהגים, מצוות דרבנן – ואז יהא מוטל על חכמים חיוב להוסיף וחיוב על בני ישראל לקיים את אותן הוספות – מצד „לא תסור” ו„לשמוע”.

ולמרות שלפועל לא יתכן כעת שיתווספו מצוות חדשות מדרבנן, מכיוון שלא קיים עכשיו בית־דין הגדול שהוא בכוחו להוסיף תקנות כו' – הרי שתי תשובות בדבר:

ראשית, אין זה משנה את גדרן של המצוות דרבנן, מכיוון שעל פי הלכה קיימת אפשרות להוסיף על המצוות אם יקום בית דין הגדול, ובפרט לעתיד לבוא, כאשר „ואשיבה שופטיך כבראשונה”<sup>40</sup> –

הדבר הוא מעין ובדומה לביאור הרמב"ם בספר המצוות שלו<sup>41</sup>: מדוע מנה בין המצוות גם את מצות השמדת ז' אומות – אף שאינה נוהגת לדורות, ואין דרכו למנות מצוות כאלו במנין המצוות, וזה לשונו<sup>42</sup>: „הענין שנשתיים בהשגת מטרתו בלי שיהא אותו הדבר תלוי בזמן מסויים אין אומרים בו „אינו נוהג לדורות”, לפי שהוא נוהג בכל דור שבו נמצאת אפשריות אותו הדבר .. כללו של דבר, אתה צריך להבין ולהתבונן בהבדל בין המצוה ובין הדבר אשר נצטווה עליו, כי יש שתהא נוהגת לדורות אלא שהדבר שנצטווה עליו כבר נעדר בדור מן הדורות...”;

ובדומה לכך בעניינינו: למרות שבפועל לא קיימת כיום מציאות של בית־דין כזה שבכוחו לחדש מצוה, עם זאת קיימת עקרונית ההלכה והמצוה שבו, שבית דין יכול לחדש ולהוסיף מצוות דרבנן בזמן הזה.

והשנית, קרוב לומר כי לדעת הרמב"ם יתכן שיתחדשו בפועל תקנות – שהם בגדר מצוות דרבנן – גם כאשר לא קיים בית דין הגדול. והוא על פי דברי הרמב"ם בהקדמתו לספר היד: „כל הדברים שבגמרא הבבלי חייבין כל ישראל ללכת בהם, וכופין כל עיר ועיר וכל מדינה ומדינה לנהוג בכל המנהגות שנהגו חכמי

הגמרא ולגזור גזירותם וללכת בתקנותם (על אף ש„בית דין הגדול של שבעים ואחד בטל מכמה שנים קודם חיבור הגמרא”) הואיל וכל אותם הדברים שבגמרא הסכימו עליהם כל ישראל, ואותם החכמים שהתקינו או שגזרו או שהנהיגו או שדנו דין ולמדו שהמשפט כך הוא – הם כל חכמי ישראל או רובם...” ומזה, שתקנה ומנהג ש„הסכימו עליהם כל ישראל” יש לו בכל הזמנים את התוקף של מצוה דרבנן. ובפרט לפי דעת הרמב"ם, שיתכן כי אילו „הסכימו כל החכמים שבארץ ישראל למנות דיינים ולסמוך אותם”<sup>43</sup> – שיתייסד בית דין של דיינים סמוכים<sup>44</sup> עם תוקף של בית דין הגדול (והחיוב „לשמוע מכל בית דין הגדול”<sup>17</sup> אינו קשור כלל אם הבית דין יושב בלשכת הגזית<sup>45</sup>).

**ז. הדיוק שקיים במספר שבע דווקא – אינו מההיבט ההלכתי**

על אף שבכמה ספרים המצוות דרבנן נמנו במספר קבוע – שבע מצוות דרבנן<sup>46</sup> – והמספר שבע הוא בדיוק ובדוקא, וכידוע ששבע מצוות דרבנן ביחד עם תרי"ג מצוות התורה הם במספר המדויק תר"ך, כתר תורה<sup>47</sup> [ומטעם זה מצינו כי „עשרת”<sup>48</sup> הדברות (ש)כוללים כל התורה כולה (יש בהם) תר"ך

43 רמב"ם הל' סנה' פ"ד הי"א. וראה פיה"מ סנה' פ"א בכורות פ"ד מ"ג.

44 ראה קונטרס הסמיכה למהר"י בירב (שבשורת מהרלב"ח). תר"ש סוף כרך ט"ו.

45 כ"מ מלשנו, „מכל ב"ד הגדול”. וכדא' בירוש' סנה' פ"א ה"ג, ובאת לרבות ב"ד שביבנה”. ועד"ו בספרי פרשתנו יו, ט (כפי' ר"ה שם). וראה צפעי"ג לירוש' שם.

אבל ברמב"ן בהשגות לסהמ"צ מ"ע קנב, שדין ב"ד הגדול הוא בלשכת הגזית דוקא (וראה לב שמה שם). וראה בארוכה מרגניתא טבא לסהמ"צ שרשים שם (אות ה'). מניח מצוה תצו. ועוד.

46 בכמה דפוסי החינוך (אשר במנין המצוות הולך בעקבות הרמב"ם\*), אחרי שמפרט (בתחלת הספר) כל התרי"ג מצוות, כותב\*\*; ואלו ז' מצוות דרבנן כו'. אלא שבכמה דפוטים (עם מניח) ליתא, וכן ליתא בדפוטים הראשונים דהחינוך (ראה בהוצאת שעוועל).

47 כ"ה גם ב"חינוך" שבהערה הקודמת.

48 לשון השל"ה (וראה גם ספר תורת העולה) שבהערה 11. וראה הערות הבאות.

\* ראה חינוך בסוף הקדמתו, שם (בפנים הספר) סוף מצוה תקנב. ועוד.

\*\* הובא גם בספר „מצוות השם” בהקדמתו, וכן בסוף ד' מצוות דרבנן שמונה. ושם: כפי שמצאתי בספר החינוך הנדפס אצל החזו"ט (אלא שאינו כפי הסדר שבחינוך שם).

ובפרט בזמן זה, שע"פ הכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו כבר סיימו הכל, וע"פ כל הסימנים אוחזים כבר ברגעים האחרונים לפני הגאולה.

... ישנה השלימות דיפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו של זה הנמצא בחוצה שאין חוצה הימנו, וגם – תרגום פנימיות התורה ותורת החסידות בלשון עם ועם [רוסית, וכיו"ב] ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, עד לימים האחרונים – שנדפס גם (ספר התניא, תושב"כ דחסידות<sup>15</sup>) ב„ברייל”, הכתב עבור „סגי נהור” ר"ל (כמדובר לעיל<sup>16</sup>).

וע"פ ההכרזה הנ"ל דכ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר סיימו את כל עניני העבודה, כולל העבודה דרבתינו נשיאינו כ„שופטיך” ו„יועציך” עד היום הזה, ו„אכשור דרי”<sup>17</sup> כפשוטו – מובן, שכבר הגיע הזמן ד„ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציק כבתחלה” בתכלית השלימות (ואין צריכים לשוטרים, כיון שכבר הכל מבורר), לאחר הטעימה וההתחלה בזה ע"י רבותינו נשיאינו<sup>18</sup>.

מזה מובן הלימוד לכל או"א בעמדנו בשבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, הרגעים האחרונים דהגלות – שצריכה להיות עבודה בהתאם מדה כנגד מדה למצב הגאולה:

לפרסם אצל עצמו ואצל כל אלו שאפשר להגיע אליהם – שצריכים לקבל על עצמם ולקחת על עצמם (ביתר חוזק) את ההוראות והעצות ד„שופטיך” ו„יועציק” שבדורנו – „מאן מלכי רבנן”<sup>19</sup> בכלל, ובפרט נשיא דורנו – הבא בהמשך לרבותינו נשיאינו שלפניו – שופט דורנו ויועץ דורנו ונביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל<sup>9</sup>: „נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצונו”, „אליו תשמעון”<sup>20</sup>, וכפס"ד הרמב"ם הנ"ל, שאם יש לאחד המעלות והשלימויות שצריכים להיות לנביא והוא מראה אותות ומופתים – כפי שראו ורואים בהמשך קיום

39 הל' ממרים שם.

40 ישע"א, א, כו.

41 מ"ע קפו.

42 בהעתק קאפה. ולפנינו – בשינוי לשון.

**ח. העדר ההגבלה – קשור עם בחינת ה"כתר"**

על פי הביאור האמור, שהרמב"ם אינו מציין את מספר המצוות דרבנן מכיוון שעל פי הלכה אין להם, "מניין" והגבלה (והעדר מדידה והגבלה זו – הוא על פי הלכת תורת אמת) –

יש לומר, שהדבר תואם את המבואר בספרי גדולי ישראל, שהמספר המדוייק של שבע מצוות דרבנן משלים את המספר תר"ך – כתר. שהרי, הדבר דומה לכך שגם בנוגע להלכות שבתורה מצינו שני ענינים אלו: ההלכות שבתורה נקראות<sup>57</sup>, "תגא", "כתרה של תורה"; ואין להם מספר, כפי שנאמר, "ועלמות<sup>58</sup> אין מספר"<sup>59</sup>, "אל תקרי 'עלמות' אלא 'עולמות' – אלו הלכות דלית לון חושבנא"<sup>60</sup> (= שאין להן חשבון).

והדברים תלויים זה בזה: מכיוון שהלכות התורה קשורות עם "כתר" – לכן הם בלי מספר. בדומה לכתר גשמי שהוא למעלה מן הראש ומקף את הראש, שזה מורה על כך שהוא נעלה מהאדם – וביחד עם זאת כתר אמתי צריך להיות, "הולם" את הראש<sup>61</sup>; בדומה לכך, "כתר עליון" הוא נעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם כך הוא כתר דעשיה, דיצירה... – ולכן ההלכות, להיותן, "כתרה של תורה", הינן בלי חשבון<sup>62</sup>.

ובדומה לכך (בסגנון אחר קצת) הוא בנוגע למצוות מדברי סופרים<sup>63</sup>, הקשורות עם תורה

אותיות, תרי"ג אותיות בכל אות נרשם<sup>49</sup> מצוה אחת מתרי"ג מצוות, ו' אותיות היתרות הם<sup>50</sup> ז' מצוות דרבנן כמו שכתבו הקדמונים" –

הרי אין זה כלל בסתירה למבואר לעיל, כי: בספרים הללו לו מתייחסים למצב כפי שהוא בפועל (כולל גם לעתיד לבוא?), שמלמעלה נקבע שיהיו בפועל לא יותר מאשר שבע מצוות דרבנן (והבית דין שבכוחו לחדש ולהוסיף – לא יוסיף ויחדש עוד מצוות<sup>51</sup> בפועל<sup>52</sup>) וביחד עם מצוות דאורייתא הם תר"ך מצוות – כתר.

אך מצד הגדר ההלכתי של מצוות דרבנן – יתכן שיתווספו עוד מצוות<sup>53</sup> (וגם עליהם יחול הציווי, "על פי התורה אשר יורוך", ו"לא תסור").

בסגנון אחר קצת: זה ש"כלפי שמיא גליא" שבפועל יהיו רק שבע מצוות דרבנן, כלל אינו משנה את העובדה שעל פי הלכה יכולות להתווסף עוד מצוות דרבנן. ויתרה מזה: מכיוון ש"רשות לכל אדם נתונה" לבחור לעשות היפך התורה – יתכן שהבית דין יהא צריך ומחוייב לתקן ולהוסיף מצוות לצורך השעה ויהיו חייבים לקיימן, הן מצוות עשה והן מצוות לא-תעשה.

יש לומר כדוגמא, שהדבר דומה לביאור<sup>54</sup> הרמב"ם אודות הידיעה שלמעלה: העובדה ש"הקדוש-ברוך-הוא יודע כל מה שיהיה", אינה מכריחה את בחירת האדם, ומעשה האדם ביד האדם...<sup>55</sup>, "רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לצד טובה ולהיות צדיק הרשות בידו"<sup>56</sup>; ובדומה לכך להיפך. וכפי שהרמב"ם מבאר באריכות<sup>57</sup>.

49) וראה ספר כתר תורה (שבעה ערה 11) – שמפרט כל התרי"ג (ו' מצוות דרבנן) בכל אות מעשה"ה.  
50) ראה הערה הקודמת.

בבעה"ט יתרו כ, יד (וכן בס' זרה הרקיע (להרשב"ק) בהקדמה קרוב לתחלתו ובעוד ספרים) נמצא ג"כ ענין הניל – שבעה"ד יש תר"ך אותיות ושהוא, "כתר תורה". אלא דשם, ש' אות' היתירות הן כנגד ז' מצוות ב"ב (וראה והיר' שם, דו' מצוות ב"ב מרומזים בהאותיות (דסוף עשה"ד), אשר לרע"ך). וראה בית האוצר (להר"י ענגל) ח"א ה, ב ואילך. ואכ"מ.

51) משא"כ גזירות וסייגים וכו'.

52) ועי' שכל הסנהדרות כולס – לא חידשו אל שבט מצות!

53) ואולי גם עי' קאי מש"ג ועלמות אין מספר, ראה לקמן בפנים.

54) בהל' תשובה ספ"ה.

55) ל' הרמב"ם שם.

56) ל' הרמב"ם שם רפ"ה.

57) מגילה כח, ב. נבאר באה"ק סכ"ש (קנ, ב ואילך).  
58) ל' אדה"ז באה"ק שם (קנא, א).  
59) שה"ש ג, ת.

60) ראה תקו"ז בהקדמה (יד, ריש ע"ב). תכ"א (מג, ב).  
זח"ג רטו, סע"א. ובשהש"ד שם, ט (ב) – הובא בלקו"ת שה"ש מ, ב: ועלמות אין מספר אין קץ לתוספת.

61) שה"ז סימנו של מלך בית דוד (עי' מד. סע"א) מלך בשלימות (ראה רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ז ואילך).

62) באה"ק שם: וז"ש אשת חיל עטרת בעלה כי התורה שבע"פ .. מעמדת חיילות הרבה כמיש ועלמות כו' (כנ"ל). והיינו שהוא מצד מעלת הבניה (וראה גם ד"ה מצה זו תרי"מ פל"ז. ובכ"מ). אבל זהו בענין הגלוי בפועל, אבל בשרשו – ה"ז גילוי הכתר. רצון העליון, וכמו שממשיך שם: וכו' הן בח' רצון העליון ב"ה למע' מעלה ממעלת הכמה כו'.

וראה המשך תרס"ז ע' שצב במעלת תושבע"פ ד, בביגיעתם ועמלם כו' (דהחבמים) ה"ה ממשיכים אור חדש .. וממילא כל הענינים באים בבחי' התחדשות ממש .. וזהו ג"כ מה שבתורה שבע"פ מתחדשים ריבוי דינים מאד ותלי תלים של הלכות וכמא' ועלמות אין מספר אלו הלכות כו' שזוהו ג"כ לפי שממשיכים בח' אור חדש מהעלם העצמית כו'.

63) במעלת דברי סופרים (מה שחביבין מדברי תורה –

ע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – בנוגע להכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: "לאלתר לתשובה (ובמילא) לאלתר לגאולה", שכבר סיימו הכל, גם את "צחצוח הכפתורים"<sup>2</sup>, וצריך רק להיות "עמדו<sup>3</sup> הכן כולכם"<sup>4</sup> – וגם את זה כבר סיימו – לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – מובן, שאוחרים כבר עתה בזמן של קיום היעוד, "ואשיבה<sup>5</sup> שופטיך גו' ויועציק", ויתירה מזו: כבתחילה: כבר ישנה ההתחלה בזה, כדלקמן.

... בכל הדורות – גם לפני תחה"מ של משה – נוגע ההלכה לדעת ש"הא-ל מנבא את בני האדם"<sup>7</sup> (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), עד השלימות בזה כפי שהי' אצל משה<sup>8</sup>. ויתירה מזו – בכל דור שייך ש"נביא אקים להם גו' כמוך"<sup>9</sup>, כמבואר ברמב"ם<sup>10</sup> ש"כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו'", כלומר, שכל נביא הוא המשך נבואת משה ותורתו (אלא שבגילוי הנבואה ישנם חילוקי דרגות, כמבואר ברמב"ם<sup>11</sup>). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחר ש"תחזור הנבואה לישראל"<sup>12</sup>, שהיא "הקדמת משיח"<sup>12</sup> – הנבואה שתהי' אצל משיח צדקנו (ש"נביא<sup>13</sup> גדול הוא קרוב למשה רבינו"), ואמרו חז"ל<sup>14</sup> ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון", ובכל דור דוד ישנו אחד הראוי לזה – לכן צריכים לדעת בתור הלכה גם בזמן הזה (עוד קודם הגאולה), שישנה המציאות דגילוי הנבואה (אצל משיח עוד לפני הגאולה), כמעין והתחלה ("יועציק כבתחלה") שלימות גילוי הנבואה לאחר הגאולה. היינו, שאין זה חידוש שיתחדש רק לאחר הגאולה, אלא שההתחלה בזה נפעלת עוד קודם בבחי' "יועציק כבתחלה", ולכן כותב זאת הרמב"ם בספר ההלכות שלו (ובפרט שהרמב"ם כותב בספרו גם את ההלכות הנוגעות לימות המשיח, גם – ההקדמה לזה).

ע"פ הנ"ל יובן החידוש דדורות האחרונים בכלל ובפרט דדורנו זה

שבועל-פה "יותר" מסתם הלכות: ההלכות מבארות ומפרשות את התורה שבכתב<sup>64</sup>, ואילו המצוות מדברי סופרים הם "מצוות אחרות שנתחדשו"<sup>65</sup>

– אשר להיותן קשורות עם מדרגת הכתו, הרי לשתיהן אין מניין והגבלה.

והגם שבנוגע לקיומן בפועל בעולם, ומנינם מצד בחינת "עולם" שבתורה – קיימת הגבלה במצוות אלו (ז' מצוות דרבנן) – אך כפי שהן נמצאות במדרגת הלכות התורה (ובמילא – בספר הרמב"ם, שהוא – הלכות הלכות) מיתוסף חידוש גדול – בלשון הרמב"ם עצמו כנ"ל (תחילת סעיף ב') – שהריהן "עולה"

שהש"ד עה"פ א, ב) – ראה גם תו"א נב, ד. לקו"ת פקודי ו, ד. המשך מצה זו הנ"ל פמ"א. ובכ"מ.  
64 ראה אנה"ק שם.  
65 ראה המשך תרס"ו שבהערה 62.  
66 ומובן גם ממקומות שבהערה 63. שמצוות שמד"ס הן

ו"לא לפים רבים" בפועל<sup>66</sup>, למעלה ממדידה והגבלה – ביחס למספר של שבע<sup>67</sup>.

ועל-ידי לימוד ההלכות בכלל, הנקראות "תגא וכתרה של תורה", הרי – כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא<sup>68</sup>.

(משיחות אחרון של פסח והתוועדויות שלאחרי זה – תשמ"ה)

מבח' אור שלמעלה מן הגבלת הכלים, בדוגמת מצות ל"ת. וראה גם דרך חיים שער התפלה פס"ד (עא, א ואילך). סה"מ תר"ס ע' קנה ואילך.  
67 ע"ד התואר ע"פ הלכה ובנוגע לפועל: "מים שאין להם סוף" (יבמות קכא, א. רמב"ם הל' גירושין פ"ג הט"ז וה"כ) – אע"פ שידועין לשער כמה טפות יש בים" (הוריות י, סע"א).  
68 מגילה שם בסוף הע' (וש"נ) – הובא באנה"ק שם.  
וראה רמב"ם (הל' תשובה ספ"ח): זה שקראו אותו חכמים עוה"ב לא מפני שאינו מצוי עתה .. אין הדבר כן, אלא הרי הוא מצוי ועומד .. ולא קראוהו עולם הבא אלא מפני .. (שבאין לו לאדם אחר חיי העולם הזה.



לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו  
מלך המשיח



ויהי"ר שעי" קיום הוראת  
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)  
להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',  
שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'



יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח  
לעולם ועד

ביו – די נבואה העיקרית – די נבואה<sup>25</sup> אַז "לא לתר לגאולה" און תיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא"<sup>26</sup>.

. . . און דורך דער קבלה וקיום ההוראות פון "שופטיך" און "יועציך" שבדורנו – ווערט דורך דעם גופא דער מעין און התחלה פון קיום התפלה<sup>27</sup> "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלמה, במכ"ש פון דעם וואָס "סוף מעשה במחשבה תחלה"<sup>28</sup>, עאכו"כ אַז דאָס איז שוין אויך אין דיבור ("ניב שפתיים", ענין הנבואה), ווי ס'איז נהוג לאחרונה צו אַרויסברענגען די דברים בדיבור, כולל ובמיוחד – אַז אַט אַט קומט די גאולה.

– וואָס עפ"ז האָט מען אויך אַן ענטפער אויף דער שאלה וואָס מ'פרעגט אויף דעם וואָס מ'רעדט לאַחרונה אַז די גאולה קומט תיכף ומיד ממש – לכאורה: ווי קען דאָס אַזוי גלאַטיק דורכגיין און מצליח זיין; ווי וועלן די בני-בית זיך אַפרופען אויף דעם, און וואָס וועט די וועלט זאָגן אויף דעם?! איז דער ענטפער, אַז אויב די עניני הגאולה וואָלטן געווען אַ חידוש, וואָלט אפשר געווען אַן אַרט אויף דער שאלה; וויבאַלד אָבער אַז די גאולה איז ניט קיין חידוש דבר, נאָר כל עניני הגאולה האָבן זיך שוין אָנגעהויבן ("כבתחלה") און זיינען שוין נמשך ונתקבל געוואָרן אין עולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי' "ויועציך כבתחלה") – וועט ניט זיין אַ פלא ווען די גאולה קומט תיכף ומיד ממש!

(משיחות ש"פ שופטים, ד' אלול תנש"א)



25) לא רק בתור חכם ושופט אלא בתור נביא, שזהו בודאות – ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שנה-ו.  
26) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.  
27) ברכה הי"א דתפלת העמידה.  
28) פיוט "לכה דודי".



# הוספה

## בשורת הגאולה

לז.

ע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – וועגן דער הכרזה והודעה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו<sup>1</sup>: „לאלתר לתשובה (ובמילא איז) לאלתר לגאולה“, אַז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, אויך דער „צופוצן די קנעפּ“<sup>2</sup>, און עס דאַרף נאָר זיין „עמדו<sup>3</sup> הכן כולכם“<sup>4</sup> – און דאָס האָט מען שוין אויך פאַרענדיקט – אויף צו מקבל זיין פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – איז פאַרשטאַנדיק, אַז מ'האַלט שוין איצטער באַ דעם זמן פון קיום היעוד „ואשיבה<sup>5</sup> שופטיך כו' ויועצריך“<sup>6</sup>, און נאָכמער: כבתחילה: מ'האָט שוין די התחלה דערפון, כדלקמן.

... בכל הדורות – אויך לפני תח"מ של משה – איז נוגע די הלכה צו וויסן אַז „האל' מנבא את בני האדם“<sup>7</sup> (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), ביז די שלימות בזה ווי ס'איז געווען באַ משה<sup>8</sup>. און נאָכמער – בכל דור איז שייך אַז „נביא אקים להם גו' כמוך“<sup>9</sup>, ווי דער רמב"ם איז מבאר<sup>10</sup> אַז „כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו'“, ד.ה. אַז יעדער נביא איז אַ

הרמב"ם הנ"ל, אַז אויב איינער האָט די מעלות ושלימויות וואָס אַ נביא דאַרף האָבן און באַווייזט אותות ומופתים – ווי מ'האָט געזען און מ'זעט בהמשך קיום ברכותיו באַ נשיא דורנו – איז „אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון“, דורך דעם וואָס „יאמר דברים העתידיים להיות בעולם ויאמנו דבריו“<sup>21</sup> (ווי מ'האָט עס געזען באַ כ"ק מו"ח אדמו"ר),

און נאָכמער: „נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – ווי דאָס איז בנוגע צו נשיא דורנו, און דאָס ווערט נמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה“<sup>22</sup>; מ'דאַרף אים פאַלגן גלייך תיכף ומיד נאָך „קודם שיעשה אות“, און „אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר<sup>23</sup> לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו'“<sup>22</sup>, וואָרום מ'איז מאמין אין דברי הנביא, ניט ווייל דאָס איז זיינע דעם נביא'ס רייד, נאָר ווייל דאָס איז דעם אויבערשטן רייד דורך דעם נביא!

... האָט מען די הוראה כנ"ל, אַז מ'דאַרף מפרסם זיין לכל אנשי הדור, אַז מ'האָט זוכה געווען אַז דער אויבערשטער האָט אויסגעקליבן און ממנה געווען אַ בעל-בחירה, וואָס מצד עצמו איז ער שלא בערך העכער פון אנשי הדור, אַז ער זאָל זיין „שופטיך“ און „יועצריך“ און דער נביא הדור, וועלכער זאָל אָנווייזן הוראות און געבן עצות בנוגע צו דער עבודה פון אַלע אידן און אַלע מענטשן פון דעם דור, בכל עניני תורה ומצוות, און בנוגע צו דעם אַלגעמיינעם טאָג טעגלעכן לעבן און אויפפירונגען, אויך אין „בכל דרכיך (דעהו)“ און „כל מעשיך (יהיו לשם שמים)“<sup>24</sup>,

(1) „קול קורא“ בהקריאה והקדושה (סיון-תמוז תש"א. אלול תש"ב) – נדפסו באגרות-קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך.

(2) ראה שיחת שמה"ת תרפ"ט.

(3) אגרות-קודש שלו ח"ד ע' רעט. וש"נ.

(4) ראה „היום יום“ ט"ו טבת. ובכ"מ.

(5) ישע' א, כו.

(6) ראה פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ"א מ"ג, דמשמע שם ש, ואשיבה שופטיך גו"י יהי עוד „לפני בוא המשיח“ וכחסיום בכתוב זה „אחרי כן יקרא לך עיר הצדק גו"י“. וראה לקו"ש ח"ט ע' 105 הערה 74.

(7) רמב"ם הל' יסודי התורה רפ"ו.

(8) לקו"ש חכ"ג ע' 71. ע"ש.

(9) פרשתנו יח, יח.

(10) שם פ"ח ה"ב.

(21) רמב"ם שם רפ"י.

(22) שם ה"ה.

(23) ואתחנן ו, טז.

(24) משלי ג, ו. אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א.

המשך פון נבואת משה ותורתו (נאָר אין דעם גילוי הנבואה זיינען פאַראַן חילוקי דרגות, ווי דער רמב"ם איז מבאר<sup>11</sup>). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחרי וואָס "תחזור הנבואה לישראל"<sup>12</sup>, וואָס איז "הקדמת משיח"<sup>12</sup> – די נבואה וואָס וועט זיין באַ משיח צדקנו (וואָס "נביא"<sup>13</sup> גדול הוא קרוב למשה רבינו"), ואמרו חז"ל<sup>14</sup> אַז "גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון", און בכל דור ודור איז דאָ איינער וואָס איז ראוי לזה – דעריבער דאַרף מען וויסן אַלס אַ הלכה אויך בזמן הזה (נאָך פאַר דער גאולה), אַז ס'איז דאָ די מציאות פון גילוי הנבואה (באַ משיח עוד לפני הגאולה), אַלס אַ מעין והתחלה ("יועציך כבתחלה") צו שלימות גילוי הנבואה לאחרי הגאולה. דאָס הייסט, אַז דאָס איז ניט קיין חידוש וואָס וועט זיך אויפּטאַן ערשט נאָך דער גאולה, נאָר די התחלה בזה ווערט שוין אויפגעטאַן פריער בבחי' "יועציך כבתחלה", דעריבער שרייבט עס דער רמב"ם אין זיין ספר הלכות (ובפרט אַז דער רמב"ם שרייבט בספרו אויך די הלכות וואָס זיינען נוגע לימות המשיח, אויך – די הקדמה לזה).

ע"פ הנ"ל וועט מען פאַרשטיין דעם אויפטו פון די לעצטע דורות בכלל ובפרט פון דעם איצטיקן דור ובפרט אין דעם איצטיקן זמן, וואָס לויט הכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט מען שוין אַלץ פאַרענדיקט, און לויט אַלע סימנים האַלט מען שוין אין די לעצטע רגעים פאַר דער גאולה.

. . . מ'האָט די שלימות פון יפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו פון אַזאַ וואָס געפינט זיך אין חוצה שאין חוצה הימנו, און אויך – דער תרגום פון פנימיות התורה ותורת החסידות אין לשון עם ועם [רוסיש, וכיו"ב] דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, ביז בימים האחרונים – אויך

(11) פ"ז ה"ו.

(12) רמב"ם אגרת תימן פ"ג.

(13) רמב"ם ה"ל תשובה פ"ט ה"ב.

(14) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. שער הפסוקים פ' ויחי. תו"א ר"פ משפטים. ועוד.

אַפגעדרוקט (ספר התניא, תושב"כ פון חסידות<sup>15</sup>) אויף "ברייל", דער כתב פאַר "סגי נהור" ר"ל (כמדובר לעיל<sup>16</sup>).

וע"פ די הכרזה הנ"ל פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, אַז מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני העבודה, כולל די עבודה פון רבותינו נשיאינו אַלס "שופטיך" און "יועציך" עד היום הזה, און "אכשור דרי"<sup>17</sup> כפשוטו – איז פאַרשטאַנדיק, אַז ס'איז שוין געקומען די צייט פון "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה" בתכלית השלימות (און מ'דאַרף ניט אַנקומען צו שוטרם, ווייל ס'איז שוין אַלץ מבורר), לאחרי די טעימה והתחלה בזה דורך רבותינו נשיאינו<sup>18</sup>.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק דער לימוד וואָס יעדערער האָט שטייענדיק אין שבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, די לעצטע רגעים פון גלות – אַז עס דאַרף זיין אַן עבודה בהתאם מדה כנגד מדה צו מצב הגאולה:

צו מפרסם זיין באַ זיך און ביי אַלע צו וועמען מ'קען דערגרייכן – אַז מ'דאַרף אויף זיך מקבל זיין און אויף זיך אַננעמען (מיט נאָכמער שטאַרקייט) די הוראות ועצות פון די "שופטיך" און "יועציך" שבדורנו – "מאן מלכי רבנן"<sup>19</sup> בכלל, ובפרט נשיא דורנו – וועלכער קומט בהמשך צו רבותינו נשיאינו שלפניו – דער שופט דורנו ויועץ דורנו און נביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל<sup>9</sup>: "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצונו", "אליו תשמעון"<sup>20</sup>, וכפס"ד

(15) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר – נדפס בקיצורים והערות לתניא ע' קיח ואילך. אגרות

קודש שלו ח"ד ע' רכא ואילך. וראה שם ח"ה ע' צ.

(16) שיחת ש"פ עקב (סה"ש ה'תנש"א ע' 764 ואילך).

(17) ל' חז"ל – יבמות לט, ב. חולין צג, ב.

(18) ראה פיה"מ להרמב"ם שבהערה 6: ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחילה

. . . זה יהי' בלי ספק כשיכון הבורא ית' לבות בני אדם ותרבה זכותם ותשוקתם לשם יתברך

ותגדל חכמתם לפני בוא המשיח כו'.

(19) ראה גיטין סב, א.

(20) פרשתנו יח, טו.